Bijlage II - Uitgebreide toelichting motie HIS en gesprekken

Tijdens het Tweeminutendebat op 21 december 2023, naar aanleiding van het Commissiedebat Programma Samen tegen Mensenhandel, hebben de leden Mutluer (GL/PvdA), Bikker (CU) Tseggai (GL/PvdA) en Van Nispen (SP) een motie[1] ingediend. De motie gaat over het House of Inner Strength (HIS), een Eindhovens inloophuis voor mannelijke sekswerkers. De Kamer verzoekt de regering om met de betrokken gemeenten en de VNG te overleggen over op welke wijze de continuering van dit inloophuis kan worden gegarandeerd.

Anders dan in de motie staat, staat de continuering van HIS niet op het spel. Er zijn namelijk geen signalen dat de regionale financiering van HIS gevaar loopt. Het ideale scenario van HIS is een uitbreiding van de activiteiten van het inloophuis in Eindhoven, om vanuit daar ook andere regio's te ondersteunen en te adviseren over de doelgroep. Hiervoor wil het inloophuis vaker open zijn en vaker veldwerk verrichten om de doelgroep te vinden en te benaderen, zowel online als offline.

DUUP-middelen
DUUP staat voor Decentralisatie-Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees. Deze uitkering is sinds 2021 structureel en wordt verdeeld over achttien centrumgemeenten, naar rato van het inwoneraantal. De centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het (laten) realiseren van een regionaal uitstapaanbod. Bij het besteden van de DUUP-middelen is aan de centrumgemeenten veel ruimte gegeven aan hoe ze de middelen willen besteden.

Gesprekken
Voordat de motie werd ingediend en aangenomen, werden al gesprekken gevoerd door HIS/Lumens over extra middelen, met de ministeries van JenV en VWS. Aanleiding hiervoor was het wegvallen van de financiering van een privaat fonds aan HIS. Uit die gesprekken kwam de uitkomst dat het HIS geen extra geld zou ontvangen vanuit JenV via een aanvulling op de DUUP-middelen, en ook niet vanuit VWS via de DUVO (een decentrale uitkering vrouwenopvang, voor de opvang van onder andere slachtoffers mensenhandel). Deze middelen worden decentraal uitgekeerd. Voor beide ministeries geldt dat het niet in de systematiek past om landelijk extra middelen in te zetten voor HIS, dat vanuit de regio (rond) Den Bosch middelen krijgt. De DUUP-middelen bijvoorbeeld worden uitgekeerd aan de achttien centrumgemeenten. Die gemeenten verzorgen op regionaal niveau het uitstapaanbod. De centrumgemeente Den Bosch besteedt (een deel van) de DUUP-middelen aan het inloophuis HIS dat in Eindhoven staat. Het past niet in de systematiek van decentrale uitkeringen dat een ministerie rechtstreeks geld zou overmaken aan een dergelijke organisatie, wanneer dat regionaal is belegd.

Na verschillende gesprekken heeft JenV op 14 mei j.l. een overleg georganiseerd met JenV, Lumens/HIS, de VNG, de centrumgemeenten die konden aansluiten en de gemeente Eindhoven, om de optie te bespreken dat centrumgemeenten een deel van het DUUP-geld aan HIS overhevelen, zodat HIS kan uitbreiden. Tijdens dit gesprek werd de expertise van HIS onderschreven. Sommige gemeenten gaven aan zelf al hulp en ondersteuning te bieden aan deze specifieke doelgroep in de eigen regio, en daarom geen behoefte te hebben aan een landelijke voorziening. De gemeente Den Haag gaf aan dat er in die regio een goede werkwijze ligt voor hoe wordt omgegaan met de financiering van de opvang van slachtoffers van mensenhandel die van buiten de regio naar Den Haag komen, of die vanuit Den Haag buiten de regio worden opgevangen.

Ook vroegen de centrumgemeenten om extra informatie. Op 13 juni j.l. heeft HIS informatie verstrekt, waarna JenV een belronde is gestart langs de centrumgemeenten. In die gesprekken is DUUP-gemeenten gevraagd naar hun bereidheid om een gedeelte van de DUUP-gelden van die regio af te staan aan HIS. Ook zijn algemenere vragen gesteld over het bereiken en ondersteunen van de doelgroep mannelijke sekswerkers of slachtoffers van seksuele uitbuiting in de eigen regio, en of gemeenten konden meedenken met eventueel andere vormen van uitwisseling of financiering aan HIS.

Uitkomsten belronde
Uit de gesprekken die zijn gevoerd komt een tamelijk eenduidig beeld naar voren. Allereerst is dat het feit dat de gemeenten het DUUP-geld niet kunnen of willen besteden aan HIS. Soms komt dit doordat gemeenten zelf al lokale en goedlopende voorzieningen voor deze doelgroep hebben, en de doelgroep zelf ook weten te vinden. Ook gaven veel gemeenten aan dat de DUUP-middelen al

[1] *Kamerstukken II* 2023-2024, 28638, nr. 245.

volledig zijn besteed. De gemeenten zijn er niet (voldoende) van overtuigd dat er vanuit hun regio veel mensen naar het HIS gaan. Mocht dat toch gebeuren, dan zouden ze deze personen liever zelf opvangen. Mocht opvang buiten de regio noodzakelijk worden geacht, dan werkt men liever met financiering per specifieke casus. Hiervoor worden de DUUP-gelden niet geschikt geacht; het gaat in dit soort zaken eerder over de opvang van slachtoffers van mensenhandel, waarvoor andere gelden zijn. Een aantal gemeenten heeft uitgesproken bereid te zijn te willen betalen voor de expertise van HIS, bijvoorbeeld door het volgen van trainingen over de manier waarop het HIS het veldwerk aanpakt en de doelgroep bereikt.

De DUUP-centrumgemeenten zijn vrij in de besteding van de middelen en het is duidelijk geworden dat men het HIS niet extra kan of wil financieren vanuit die DUUP-middelen. De zorgcoördinatoren van de gemeente Den Haag gaven aan dat financiering van de opvang van slachtoffers via Wmo-gelden gaat (Wet maatschappelijke ondersteuning), en niet vanuit de DUUP-gelden. JenV raadt het HIS aan om met de zorgcoördinatoren van de regio en de gemeente te onderzoeken of met eenzelfde constructie gewerkt kan worden rondom de financiering van opvang zoals de gemeente Den Haag die hanteert. HIS heeft aangegeven financiering per specifieke casus niet als optie te zien, omdat het op die manier de openingstijden en het offline en online veldwerk niet kan uitbreiden.

Afdoening motie
Anders dan de motie aangeeft is de continuering van HIS dus niet in gevaar. Uit de verschillende overleggen die zijn gevoerd, blijkt wel dat de landelijke functie die HIS wil vervullen, niet mogelijk is vanuit de decentrale middelen van de DUUP (Decentralisatie-Uitkering Uitstapprogramma's Prostituees) en ook niet vanuit andere decentrale middelen zoals de DUVO (Doel Uitkering Vrouwen Opvang) van VWS. Dit past namelijk niet in de systematiek van de decentrale uitkeringen.

Het overleg tussen de in de motie genoemde partijen heeft plaatsgevonden. Het resultaat van die gesprekken is dat er te weinig gemeenten zijn die een deel van het geld dat zij vanuit de DUUP ontvangen, kunnen of willen besteden aan het inloophuis House of Inner Strength (HIS). Sommige gemeenten hebben aangegeven dat het geld al is besteed, sommige gemeenten geven aan dat zij zelf al voorzieningen hebben voor de doelgroep mannelijke sekswerkers. Ook weten gemeenten niet hoeveel personen uit hun regio door HIS worden bereikt. Wel hebben meerdere gemeenten aangegeven eventuele opvang vanuit personen uit de eigen regio door het HIS te willen vergoeden, en geïnteresseerd te zijn in trainingen en begeleiding van HIS voor het bereiken van de doelgroep (tegen betaling). JenV zal HIS in contact brengen met partijen die al ervaring hebben met een dergelijke financiering. Hiermee is de motie afgedaan.